

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 marca 2018 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu sprawy z powództwa J. G. przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W. o ustalenie nieistnienia wierzytelności oddalił powództwo i zasądził od J. G. na rzecz (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł o następujące ustalenia faktyczne:

Wyrokiem z dnia 6 marca 2015 roku w sprawie XI P 655/14 Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia Ł.:

- w punkcie 1 zasądził od pozwanej (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz J. G. kwotę 10.050 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie warunków umowy o pracę;
- w punkcie 2 oddalił powództwo o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,
- w punkcie 3 zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
- w punkcie 4 nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 503 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu;
- w punkcie 5 nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie kwoty 3.350 zł.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że zasądzona kwota odszkodowania odpowiada wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia powódki. Jednocześnie powództwo o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach Sąd oddalił oceniając, że nie jest możliwe przywrócenie powódki do pracy na poprzednich warunkach. Co z tym związane, nieuzasadnione było zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, które poza tym nie zostało sprecyzowane.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 6 marca 2015 roku wniosły obydwie strony postępowania. Strona powodowa zaskarżyła przedmiotowy wyrok co do rozstrzygnięcia z punktu 2 sentencji, w części dotyczącej żądania przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach.

Wyrokiem z dnia 10 września 2015 roku w sprawie VII Pa 126/15 Sąd Okręgowy w Łodzi – z apelacji powódki – zmienił zaskarżony wyrok w punktach 1 i 2 w ten sposób, że przywrócił J. G. do pracy w pozwanym banku na poprzednich warunkach, oddalając pozostałe żądania powódki, k w tym i o zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Apelacja strony pozwanej została oddalona.

Powódka do dnia 16 czerwca 2017 roku przebywała na urlopie macierzyńskim. W okresie od 17 czerwca 2015 roku do 10 września 2015 roku powódka nie świadczyła pracy ani nie pobierała świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

Wynagrodzenie należne powódce za czas pozostawania bez pracy w okresie od 17 czerwca 2015 roku do 10 września 2015 roku wyniosłoby 9.379,84 zł.

W dniu 12 września 2015 roku powódka zgłosiła pozwanemu gotowość do podjęcia pracy. Jednocześnie oświadczyła, że jest w ciąży i będzie pozostawała na zwolnieniu lekarskim.

Wyrokiem z dnia 23 marca 2017 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie X P 539/16/Pm w punkcie 1 zasądził od J. G. na rzecz (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 11.591 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 lipca 2016 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu nienależnego świadczenia; w punkcie 2 zasądził od J. G. na rzecz (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 5.380 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na zasądzoną kwotę 11.591 zł złożyły się wypłacone J. G. przez pracodawcę odprawa w wysokości 8.241 złotych oraz kwota 3.350 zł wynikająca z nadanego wyrokowi ryguru natychmiastowej wykonalności.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 23 marca 2017 roku wniosła powódka zaskarżając przedmiotowy wyrok w całości. W toku postępowania apelacyjnego pełnomocnik J. G. złożył w dniu 26 września 2017 roku pismo przygotowawcze, w którym wniósł o przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci skierowanego przez powódkę do (...) wezwania do zapłaty kwoty 9.379,84 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w okresie od dnia 17 czerwca 2015 roku do dnia 10 września 2015 roku. Wezwanie do zapłaty doręczono pracodawcy w dniu 11 września 2017 roku.

Wyrokiem z dnia 29 września 2017 roku w sprawie VII Pa 168/17 wydanym po zamknięciu rozprawy Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił apelację J. G. od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 6 marca 2017 roku oraz zasądził na rzecz (...) od powódki zwrot kosztów zastępstwa procesowego za II instancję w kwocie 1.800 złotych.

Przed zamknięciem rozprawy apelacyjnej J. G. nie podniosła zarzutu potrącenia wierzytelności pieniężnej przysługującej jej wobec (...).

W piśmie datowanym na 29 września 2017 roku wysłanym do pozwanego pocztą w tym samym dniu powódka złożyła oświadczenie o potrąceniu swojej wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w kwocie 9.379,84 zł wraz z odsetkami w kwocie 1.312,15 zł z wierzytelnością pozwanego w wysokości 11.591 zł.

W treści pisma wskazano, iż w wyniku dokonanego potrącenia obie wierzytelności umarzają się, co oznacza, że do zapłaty pozostaje kwota 8.079,01 zł, na którą składają się: kwota 899,01 zł tytułem zwrotu nienależnego świadczenia, kwota 5.380 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w sprawie X P 539/16/Pm oraz kwota 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego w sprawie VIII Pa 168/17.

W dniu 4 października 2017 roku powódka dokonała rzecz pozwanego przelewu w wysokości 8.079,01 zł. Pismem z dnia 6 października 2017 roku pozwany poinformował powódkę, iż nie uznaje jej oświadczenia o potrąceniu wierzytelności za skutecznie złożone.

Pismem z dnia 3 listopada 2017 roku pozwany poinformował powódkę, że dokonana przez nią wpłata w wysokości 8.079,01 zł została zaliczona na wymagalne odsetki i koszty procesu. Do spłaty nadal pozostała należność główna w kwocie 11.591 zł oraz reszta zasądzonych kosztów w wysokości 110,20 zł, jak również odsetki naliczane od dnia 5 października 2017 roku.

Następnie Sąd I instancji uznał, że powództwo podlegało oddaleniu gdyż powódka nie wykazała interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieistnienia wierzytelności (...) Banku (...) S.A.

Roszczenie powódki zostało oparte na treści art. 189 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

W dalszych rozważaniach Sąd Pracy wskazał, że materialnoprawną przesłanką powództwa o ustalenie jest interes prawny powoda w ustaleniu konkretnego stosunku prawnego lub konkretnego prawa. Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. występuje, gdy istnieje obiektywna potrzeba ochrony prawnej i gdy istnieje zagrażająca prawom powoda niepewność co do istnienia prawa lub stosunku prawnego, zarówno z przyczyn faktycznych, jak i prawnych. Dla uwzględnienia powództwa o ustalenie nie jest zatem wystarczające stwierdzenie, że – zgodnie z twierdzeniem strony powodowej – określony stosunek prawny istnieje lub nie istnieje. Prócz tego niezbędne jest istnienie interesu prawnego tzn. stanu, w którym: po pierwsze, nie istnieje inny środek prawny, przy użyciu którego powód uzyskać może skuteczną ochronę prawną, a po drugie, orzeczenie ustalające wydane w oparciu o art. 189 k.p.c. taką skuteczną ochronę prawną powodowi zapewni.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa, brak interesu prawnego w uzyskaniu orzeczenia ustalającego prawo lub stosunek prawny ma miejsce m.in. wtedy, gdy okoliczności faktyczne, na tle których powód występuje z żądaniem, uzasadniają wystąpienie z powództwem zmierzającym do zaspokojenia roszczenia, o którym powód twierdzi, że mu przysługuje. Możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie co do zasady wyklucza po stronie powoda istnienie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie naruszonego prawa lub stosunku prawnego (orzeczenie Sądu Najwyższego z 13.4.1965 r., II CR 266/64, OSP 1966, Nr 7, poz. 166; wyrok Sądu Najwyższego z 22.11.2002 r., IV CKN 1519/00, L.; postanowienie Sądu Najwyższego z 29.10.2009 r., III CZP 79/09, B. (...), Nr 10). Art. 189 k.p.c. nie znajduje zastosowania wtedy, gdy ochrony swoich praw można dochodzić w drodze powództwa o świadczenie albo o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5.9.2012 r., IV CSK 589/11, L.). Z kolei w wyroku z dnia 22 listopada 2002 r. sygn. IV CKN 1519/00 (Legalis Numer 59144) Sąd Najwyższy wprost wskazał, że interes prawny nie zachodzi z reguły, gdy zainteresowany może na innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw. Jednocześnie podkreślił, że sąd ma obowiązek badania z urzędu czy istnieje interes prawny powoda uzasadniający oparcie powództwa na art. 189 k.p.c.

Interes prawny w ustaleniu stosunku prawnego będzie istniał wyjątkowo obok możliwości dochodzenia świadczenia wówczas, gdy ze spornego stosunku wynikają jeszcze dalsze skutki, których dochodzenie powództwem o świadczenie nie jest możliwe lub na razie nie jest aktualne (orzeczenie Sądu Najwyższego z 11.9.1953 r., I C 581/53, L.; wyrok Sądu Najwyższego z 2.6.2006 r., I PK 250/05, L.). Możliwość żądania ustalenia prawa, pomimo że samo roszczenie jest wymagalne może być uzasadniona szczególnym interesem strony powodowej (wyrok Sądu Najwyższego z 13.11.1980 r., I CR 372/80, L.). Jednak nawet szerokie rozumienie pojęcie interesu prawnego, interpretowane z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądów w celu zapewnienia ochrony prawnej, nie zwalnia strony powodowej od wykazania czy sytuacja prawna powoda wymaga sięgnięcia do takiego środka ochrony prawnej. W szczególności, za trafne należy uznać zapatrywanie, iż powództwo oparte o art. 189 k.p.c. należy zastrzec dla przypadków wyjątkowych (postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 lutego 2012 r., I A Cz 260/12, LEX nr 1109532).

Interes prawny powoda musi istnieć obiektywnie. Jest on warunkiem umożliwiającym dalsze badanie w zakresie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 27.06.2014 roku, I ACa 35/14, opubl. Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych). Ciężar jego wykazania spoczywa na powodzie zgodnie z art. 6 k.c. Powód musi udowodnić w procesie o ustalenie, że ma interes prawny w wytoczeniu powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu, który przynajmniej potencjalnie, stwarza zagrożenie dla jego prawnie chronionych interesów. Charakter przesłanki interesu prawnego powoduje, że jego brak (nieudowodnienie istnienia) skutkuje oddaleniem powództwa. Wyrok oddalający powództwo o ustalenie z powodu braku interesu prawnego powoda nie korzysta jednak z powagi rzeczy osądzonej. W szczególności dopuszczalne jest ponowne wytoczenie powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia tego samego prawa lub stosunku prawnego, między tymi stronami, jeżeli tylko po stronie powoda powstanie później interes prawny (por. „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz” pod red. prof. dr hab. Elwiry Marszałkowską-Krześ, rok 2018, wyd. 21; a także „Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1-729” pod red. dr hab. Agnieszki Góry-Błaszczkowskiej, rok 2015, wyd. 2).

Powódka, reprezentowana w postępowaniu przez fachowego pełnomocnika, wskazywała, iż na skutek dokonanego przez nią potrącenia swojej wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy wraz z skapitalizowanymi odsetkami z wierzytelnością pozwanego (...) stwierdzoną prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 23 marca 2017 roku w sprawie X P 539/16/Pm doszło do wygaśnięcia wierzytelności pozwanego Banku. Oświadczenie o potrąceniu swojej wierzytelności z wierzytelnością pozwanego pracodawcy objętej orzeczeniem sądowym powódka złożyła po zamknięciu rozprawy apelacyjnej. Jednocześnie w uzasadnieniu pozwu, ani żadnego z pism składanego w toku postępowania czy nawet w końcowych głosach stron, pełnomocnik powódki nie wykazywał interesu prawnego powódki w wytoczeniu powództwa opartego na treści przepisu art. 189 k.p.c. Przeciwnie, nawet nie próbował wykazać, na czym polega jej interes prawny w rozumieniu tego przepisu.

Uzupełniając Sąd I instancji przyjął, że potrącenie wierzytelności, tak jak i spełnienie świadczenia zgodnie z jego treścią, stanowi jedno ze zdarzeń powodujących efektywne zaspokojenie wierzyciela, uzyskuje on bowiem w zasadzie taką samą korzyść, jaką przynosi mu wykonanie zobowiązania (wprawdzie żaden z wierzycieli nie uzyskuje świadczenia, zostaje jednak zwolniony z zobowiązania do wysokości wierzytelności niższej).

Art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. stanowi, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

Zgodnie zaś z utrwaloną linią orzecznictwa i poglądami doktryny oświadczenie dłużnika o potrąceniu jego wierzytelności z wierzytelnością objętą orzeczeniem sądowym (art. 499 k.c.), złożone po zamknięciu rozprawy, stanowi zdarzenie, na którym może być oparte powództwo przeciwegzekucyjne przewidziane w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Panuje przy tym zgoda, że złożenie oświadczenia o potrąceniu przez pozwanego po wydaniu przeciwko niemu tytułu egzekucyjnego stanowi zdarzenie, które może być podstawą powództwa przeciwegzekucyjnego na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. bez względu na to, kiedy powstał stan do potrącenia – po wydaniu tytułu egzekucyjnego czy też wcześniej. Podstawą powództwa z art. 840 § 1 pkt 2 KPC może być zatem potrącenie pomimo, że powód zarzut potrącenia mógł zgłosić w postępowaniu rozpoznawczym w sprawie, w której został wydany tytuł wykonawczy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 1974 r., III CZP 44/74, opubl. OSNCP 1975 nr 5, poz. 78, Legalis Numer 18198; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1993 r. III CZP 141/93, opubl. OSNCP 1994 nr 5, poz. 102, Legalis Numer 28274; a także S. G. w artykule „Zarzut potrącenia jako podstawa powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wydanego na rzecz syndyka masy upadłości” - Monitor Prawniczy 12/2012). W sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dopuszczalne jest powołanie nowej podstawy powództwa, polegającej na złożeniu oświadczenia o potrąceniu z wierzytelnością egzekwowaną powstałą dopiero w toku procesu wierzytelności wzajemnej, także wówczas, gdy zgłoszony w pozwie zarzut potrącenia okazał się bezskuteczny (uchwała Sądu Najwyższego z 25.11.2010 r., III CZP 91/10, Legalis 262464).

Odwołując się do przywołanego wyżej orzecznictwa i literatury stwierdzić należy, że interes prawny nie zachodzi, gdy zainteresowany może na innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw. W rozpatrywanej sprawie powódka żądała ustalenia nieistnienia wierzytelności stwierdzonej prawomocnym wyrokiem sądu wobec wygaśnięcia zobowiązania na skutek potrącenia wzajemnych, wymagalnych wierzytelności stron. W ocenie Sądu niewątpliwie interes powódki zostałby zaspokojony, nawet w pewniejszy sposób, gdyby skorzystała z wytoczenia powództwa przewidzianego w art. 840 k.p.c., określanego mianem opozycyjnego. Skoro bowiem powódka twierdzi, że wskutek podnoszonych przez nią okoliczności wygasła wierzytelność pozwanego banku, to ochrony takiego roszczenia może żądać w sprawie o pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości (lub części). Niezależnie od powyższego stwierdzić także należy, że wydanie orzeczenia o treści żądanej przez powódkę spowoduje, że w obrocie prawnym funkcjonować będą dwa orzeczenia dotyczące w istocie tej samej wierzytelności – jedno zasądzające od powódki na rzecz pozwanego banku określoną kwotę tytułem zwrotu świadczenia nienależnie pobranego, drugie ustalające, że wierzytelność wynikająca z prawomocnego orzeczenia sądu nie istnieje. Sytuacja, w której mogą w obrocie prawnym funkcjonować dwa tytuły wykonawcze dotyczące tej samej wierzytelności nie jest prawidłowa, a negatywnym skutkiem takiego stanu rzeczy zapobiega żądanie - na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c - pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego (tak też „Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz. Art. 730-1217” pod red. prof. zw. dr hab. Janusza Jankowskiego, rok 2015, wyd. 2). Powódka w niniejszym postępowaniu nie wskazywała konkretnej potrzeby prawnej, wymagającej zaspokojenia w ściśle określonym czasie, i dla zaspokojenia której wyłączną formę stanowi orzeczenie ustalające o wskazanej przez powódkę treści oparte na treści art. 189 k.p.c.

W rezultacie Sąd przyjął, że powódka nie ma interesu prawnego w ustaleniu objętym żądaniem pozwu, a przynajmniej takiego interesu nie wykazała zgodnie z art. 6 k.c. Interes taki – jak wyżej przedstawiono - musi istnieć obiektywnie i jest on warunkiem umożliwiającym dalsze badanie w zakresie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego.

Należy przypomnieć, że w świetle przywołanego wcześniej orzecznictwa art. 189 k.p.c. nie znajduje zastosowania wtedy, gdy ochrony swoich praw strona można dochodzić w drodze powództwa o świadczenie albo o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa. Powódka w niniejszej sprawie powódka nie powołała się na żadne dalej idące skutki wynikające z kwestionowania istnienia wierzytelności pozwanego, które nie wyczerpują się w powództwie opozycyjnym przewidzianym w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Oddalając powództwo Sąd orzekł także o kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, zasądzając obowiązek ich zwrotu od powódki jako strony przegranej na rzecz wygranej strony pozwanej. Koszty te stanowiły wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt. 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (tj. Dz. U. z 2018 roku, poz. 265, ze zm.), w brzmieniu obowiązującym w dacie wytoczenia powództwa (okres od 1 stycznia 2016 roku do 26 października 2017 roku).

Z wyrokiem Sądu Rejonowego nie zgodziła się powódka wnosząc apelację w której zaskarżyła wyrok w całości zarzucając mu:

naruszenie prawa materialnego, tj.:

1) **art. 499 k.c. w zw. z art. 61 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.** poprzez ich niezastosowanie polegające na pominięciu konstytutywnego charakteru jednostronnego oświadczenia Powódki z dnia 29 września 2017 roku o potrąceniu wzajemnych wymagalnych wierzytelności Stron wobec obiektywnego charakteru ziszczenia się skutku w postaci umorzenia wierzytelności z punktu widzenia pewności obrotu prawnego,

2) **art. 498 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p.** poprzez jego niezastosowanie i nie ustalenie przez Sąd I instancji czy zdarzenie powodujące wygaśnięcie wzajemnych wymagalnych wierzytelności Stron (kompensacje) - oświadczenie Powódki z dnia 29 września 2017 roku - wywołało skutek materialnoprawny w postaci umorzenia wzajemnych wymagalnych wierzytelności Stron do wysokości (niższej) wierzytelności przedstawionej przez Powódkę do potrącenia, czego skutkiem było nierozpoznanie istoty sprawy, skoro Sąd nawet nie przystąpił do analizy kwestii ziszczenia się w obrocie prawnym przesłanek określonych w tym przepisie,

3) **art. 189 k.p.c. poprzez niesłuszne jego niezastosowanie pomimo spełnienia przesłanek z tego przepisu tj. istnienia po stronie Powódki interesu prawnego (immanentnie związanego z treścią żądania co do ustalenia tego, że nie jest dłużnikiem Pozwanego) oraz pomimo braku roszczenia dalej idącego wobec braku nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w sprawie sygn. akt X P 539/16/Pm Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia,**

II. Sprzeczności istotnych ustaleń Sadu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a polegający na przyjęciu, iż Powódka nie wykazała interesu prawnego w uzyskaniu pozytywnego dla siebie rozstrzygnięcia w tej sprawie oraz co do tego że Powódce przysługuje roszczenie dalej idące, w sytuacji kiedy z akt sprawy sygn. akt X P 539/16/Pm Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi (z którymi zapoznał się Sąd I instancji) jednoznacznie wynika niesporna między Stronami okoliczność, że nie ma tytułu wykonawczego, a zatem Powódka nie może wystąpić z powództwem opozycyjnym w tym zakresie.

W związku z powyższymi zarzutami wniosła o:

1. zmianę wyroku Sądu I instancji i uwzględnienia powództwa w całości.
2. zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powódki kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych

Na wstępie uzasadnienia apelacji podniesiono, że w przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że w aktach sprawy sygn. akt X P 539/16/Pm Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi nie ma tytułu wykonawczego, a zatem powódka nie może wytoczyć powództwa opozycyjnego przewidzianego w art. 840 k.p.c.

Następnie skarżąca podała, że w treści zgłoszonego w niniejszej sprawie żądania ustalenia nieistnienia wierzytelności mieści się interes prawny Powódki w uzyskaniu orzeczenia stwierdzającego, że Powódka nie jest dłużnikiem Pozwanego. Bowiernie przyjmuje się w orzecznictwie, że uzależnienie powództwa o ustalenie od interesu prawnego należy pojmować elastycznie, z uwzględnieniem celowości jego wykładni, konkretnych okoliczności danej sprawy, szeroko pojmowanego dostępu do sądów i tego, czy w drodze innego powództwa (powództwa o świadczenie) strona może uzyskać pełną ochronę (por. wyrok SN z dnia 27 stycznia 2004 r., II CK 387/02, LEX nr 391789; wyrok SN z dnia 8 lutego 2013 r., IV CSK 306/12, LEX nr 1318437; wyrok SN z dnia 22 października 2014 r., II CSK 687/13, LEX nr 1566718).

Również w doktrynie podkreśla się, że nie należy zbyt rygorystycznie pojmować zasady, że powództwo o ustalenie nie jest dopuszczalne, jeżeli możliwe jest jakiegokolwiek świadczenie w danym przypadku do pomyślenia. Należy bowiem kierować się względami celowości i ekonomii procesowej, zwłaszcza gdy spór dotyczy samej tylko zasady (W. S.) (A. Jakubecki, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-729, LEX/el.2018)

Kluczowym w tej sprawie jest jednak brak merytorycznego ustalenia przez Sąd czy w przedmiotowej sprawie ziszcili się przesłanki potrącenia i wystąpił skutek w postaci umorzenia wzajemnych wymagalnych wierzytelności Stron, co wymagało pogłębienia analizy merytorycznej, której w realiach tej sprawy niestety zabrakło.

Dość dodać, że kwestia ta nie powinna nastęrczać trudności Sądowi I instancji zważywszy chociażby na to, że wysokość wynagrodzenia należnego Powódce za czas pozostawania bez pracy w okresie od 17 czerwca 2015 roku do 10 września 2015 roku, zgłoszona przez Powódkę do potrącenia nie jest kwestionowana przez Pozwanego (e-protokół rozprawy z dnia 15 lutego 2018 roku czas 00:01:30).

Spoleczna użyteczność instytucji potrącenia wyraża się głównie w tym, że uchyla ona konieczność efektywnego wykonania zobowiązań przez obie strony (Z. R., A. O., Zobowiązania, 2008, s. 350). Duże znaczenie gospodarcze potrącenia polega również na tym, że uchylając obowiązek realnego wykonania zobowiązań, ogranicza ono potrzebę przemieszczania środków pieniężnych, przez co oszczędza kosztów i ryzyka oraz usprawnia i przyspiesza obrót (por. K. Gandor (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 853; G. Sikorski (w:) J. Ciszewski, Komentarz, 2013, s. 886; R. Morek (w:) K. Osajda, Komentarz, t. II, 2013, s. 935 i n.; wyrok SN z dnia 14 czerwca 1974 r., III CRN 395/73, LEX nr 7520; wyrok SN z dnia 24 września 2004 r., I CK 141/04, LEX nr 194107).

Moment ziszczenia się wszystkich pozytywnych przesłanek potrącenia, określonych w art. 498 § 1 k.c., przy jednoczesnym braku przesłanek negatywnych, rozpoczyna tzw. stan potrącalności, nazywany też fazą kompensacyjną. Powódka, dla której rozpoczęła się faza kompensacyjna, nabyła z tą chwilą prawo kształtujące, którego treścią była możliwość doprowadzenia przez własne działanie, bez udziału drugiej strony - pozwanego Banku a nawet wbrew jej woli, do umorzenia dwóch stosunków prawnych, których Powódka była stroną (por. M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1129 i n.).

Złożone przez Powódkę oświadczenie o potrąceniu ma charakter prawokształtujący z chwilą jego doręczenia pozwanemu Bankowi.

Nie budzi również wątpliwości, że przepis art. 189 k.p.c. aczkolwiek zamieszczony w Kodeksie postępowania cywilnego, ma charakter materialnoprawny, stanowi bowiem podstawę dochodzenia roszczenia o ustalenie prawa lub stosunku prawnego.

Pozwany złożył odpowiedź na apelację w której wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od powódki na rzecz pozwanego.

W uzasadnieniu wskazano, że nie zachodzi podniesione w apelacji naruszenie przepisów prawa materialnego ,w szczególności art. 498 i 499 k.c.

Oświadczenie o potrąceniu, które powódka wystosowała do pozwanego Banku po zamknięciu rozprawy apelacyjnej w sprawie o zwrot nienależnego świadczenia, nie odniosło prawnie kształtującego skutku w postaci umorzenia części wierzytelności, którą pozwany Bank posiada wobec powódki a która została zasądzona prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w sprawie sygn. XP 539/16, a następnie Sądu Okręgowego w sprawie sygn. VIII Pa 168/17.

Pozwany nadmienia , że zgłoszone przez pełnomocnika J. G. w postępowaniu o zwrot nienależnego świadczenia , roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, do kompensaty było nieskuteczne, czemu Sąd dał wyraz w treści uzasadnienia, stwierdzając brak podstaw do przyznania powódce takiego wynagrodzenia (str.10 uzasadnienia wyroku z dnia 29 września 2017r. Sądu Okręgowego VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. VIII Pa 168/17, e- protokół z rozprawy z dnia 29.09.2017r.).

Dodatkowo wytoczone przez powódkę przez Sądem Rejonowym dla Łodzi Śródmieście w Łodzi ,a potem Sądem Okręgowym w Łodzi procesy o przywrócenie do pracy i zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy (sygn. akt: XI P 655/14 i VII Pa 126/15) nie zakończyły się przyznaniem powódce prawa do wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy, zaś zgodnie z treścią wyroku z dnia 6 marca 2015r. Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieście w Łodzi, Sąd oddalił powództwo o zasądzenie tego wynagrodzenia.

W podsumowaniu pozwany podaje, że powódka nie miała podstaw prawnych, aby złożyć wobec pozwanego oświadczenie z dnia 29.09.2017r. o potrąceniu, ponieważ nie przysługuje jej wierzytelność nadająca się do potrącenia z wierzytelnością Banku wynikającą z prawomocnego wyroku sądowego. Ponadto pozwany zaprzecza jakoby, zaakceptował wysokość wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy powódki podaną w pozwie, skoro w czasie rozprawy w dniu 15 lutego 2018r. pełnomocnik pozwanego potwierdził jedynie działanie matematyczne zawarte w pozwie, zaś zarówno w czasie powyższej rozprawy jak i w złożonych pismach procesowych, pozwany kwestionował zasadność tego wynagrodzenia w ogóle oraz wskazywał na nieprawidłowość wyliczeń powódki (pisma pozwanego w aktach sprawy , str.2-3 uzasadnienia).

W zakresie przesłanki interesu prawnego z art. 189 k.p.c. , pomimo zastrzeżeń co do motywów wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, pozwany podziela pogląd Sądu Rejonowego, że proces o ustalenie jest zasadny jedynie wówczas ,gdyby była obiektywna potrzeba ochrony prawnej obiektywnie istniejących praw powódki, których nie mogłaby ona dochodzić na innej drodze, natomiast jak wykazało postępowanie dowodowe - takiej obiektywnej potrzeby nie było.

Pozwany nie zaprzecza ,że w interesie powódki jako dłużniczki leży uzyskanie orzeczenia stwierdzającego nieistnienie wierzytelności wobec Banku i w ten sposób zwolnienie się odpowiedzialności za dług zasądzony prawomocnym wyrokiem, lecz chybionym jest twierdzenie apelacji , że jest to obiektywny interes prawny, który uprawnia do wytoczenia powództwa w oparciu o art.189 k.p.c.

Reasumując: zarzuty apelacji w zakresie istnienia po stronie powódki interesu prawnego , o którym mowa w art.189 k.p.c. są bezzasadne ,ponieważ brak jest obiektywnego interesu prawnego w wytaczaniu powództwa o ustalenie ,a nadto będąca podstawą tego powództwa wierzytelność powódki z tytułu wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy nie istnieje.

Nie zachodzi też, zdaniem pozwanego, podniesiona w apelacji sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału , która mogłaby skutkować uwzględnieniem zarzutu powódki o braku podstaw do wniesienia powództwa opozycyjnego w związku z brakiem tytułu wykonawczego w aktach sprawy XP 539/16/Pm.

Pomijając fakt nieistnienia, zdaniem pozwanego, merytorycznych przesłanek wytoczenia przez powódkę powództwa opozycyjnego, należy stwierdzić, że fizyczny brak tytułu wykonawczego w aktach sądowych nie jest przeszkodą do wniesienia takiego powództwa, o ile tylko zaistnieją ku temu formalno-prawne podstawy.

Nawiązując do powyższego pozwany Bank podziela pogląd Sądu Rejonowego, zawarty w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż wydanie orzeczenia żadanego przez powódkę w niniejszym sporze spowodowałoby, że w obrocie prawnym funkcjonowałyby dwa orzeczenia/ tytuły wykonawcze, dotyczące tej samej wierzytelności: jedno zasądzające należność od powódki na rzecz Banku oraz drugie ustalające, że wierzytelność wynikająca z prawomocnego orzeczenia/tytułu wykonawczego sądu nie istnieje.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Sąd II instancji na podstawie lektury akt sprawy oraz po przeprowadzeniu analizy motywów przedstawionych w pisemnym uzasadnieniu Sądu I instancji, którymi kierował się wydając zaskarżony wyrok, ocenił w pierwszym rzędzie prawidłowość przeprowadzonego postępowania dowodowego, a następnie trafność subsumpcji ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych do zastosowanych przepisów prawa, a więc prawidłowość przedstawionych rozważań, zarówno w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych, jak również w zakresie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz w zakresie zastosowanych przepisów prawa i ich wykładni.

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji stanowiące podstawę zaskarżonego wyroku zostały w sposób właściwy wywiedzione z materiału dowodowego, który pozostaje ze sobą w logicznym i spójnym związku, przez co Sąd odwoławczy przyjął je jako podstawę także własnego rozstrzygnięcia i jednocześnie uznając, że nie zachodzi aktualnie procesowa potrzeba powtarzania ich w całości.

Przechodząc do analizy poszczególnych zarzutów apelacyjnych, w pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a polegający na przyjęciu, iż Powódka nie wykazała interesu prawnego w uzyskaniu pozytywnego dla siebie rozstrzygnięcia w tej sprawie oraz co do tego że Powódce przysługuje roszczenie dalej idące, w sytuacji kiedy z akt sprawy sygn. akt X P 539/16/Pm Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi (z którymi zapoznał się Sąd I instancji) jednoznacznie wynika niesporna między stronami okoliczność, że nie ma tytułu wykonawczego, a zatem Powódka nie może wystąpić z powództwem opozycyjnym w tym zakresie.

Zarzut ten jest o tyle zasadny, ponieważ brak jest w aktach sprawy informacji o istnieniu tytułu wykonawczego w sprawie X P 539/18/Pm. Zgodnie z art. 776 k.p.c., podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy a tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, który musi być załączony do wniosku o wszczęcie egzekucji (art. 797§1 k.p.c.). Tytułami egzekucyjnymi są dokumenty wymienione w art. 777 k.p.c. w tym między innymi orzeczenia sądu i wyroki sądu polubownego. Podstawą wszczęcia i prowadzenia egzekucji jest więc orzeczenie sądu, także polubownego, stwierdzające obowiązek określonego indywidualnie dłużnika wykonania określonego w tytule zobowiązania na rzecz indywidualnie określonego wierzyciela, któremu to orzeczeniu została nadana klauzula wykonalności. Jeżeli stwierdzony w tytule egzekucyjnym obowiązek lub uprawnienie przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności przeciwko lub na rzecz tej osoby w warunkach określonych w art. 788 k.p.c. Nie stoi temu na przeszkodzie uprzednie nadanie klauzuli wykonalności na rzecz lub przeciwko stronom wymienionym w tytule egzekucyjnym. Po przejściu uprawnień lub obowiązków stwierdzonych tytułem i nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz lub przeciwko nabywcy, powstaje nowy tytuł wykonawczy stanowiący podstawę egzekucji przeciwko lub na rzecz nowych stron wymienionych w klauzuli wykonalności.

Przyjmuje się, że egzekucja może być wszczęta na podstawie „nieprawomocnego” tytułu wykonawczego. Dłużnik, przeciwko któremu wszczęto egzekucję na podstawie takiego tytułu wykonawczego, może zatem zaskarżyć postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu. W postępowaniu zażaleniowym może zgłaszać jedynie zarzuty formalne przeciwko nadaniu klauzuli wykonalności, nie może natomiast kwestionować obowiązku określonego w tytule egzekucyjnym ani twierdzić, że obowiązek ten wygasł z jakichkolwiek przyczyn. Nie

może więc w postępowaniu klauzulowym powoływać się na żadne okoliczności materialnoprawne dotyczące tytułu wykonawczego i stwierdzonego w nim zobowiązania. Takie okoliczności może podnosić tylko w drodze powództwa opozycyjnego przewidzianego w art. 840 § 1 k.p.c., którego przedmiotem jest określony tytuł wykonawczy oraz określone podstawy materialnoprawne żądania, a więc przyczyny, z powodu których ma nastąpić pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Powództwo przewidziane w art. 840 § 1 k.p.c. jest powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu egzekucyjnego. A zatem jego przesłanką materialnoprawną jest istnienie tytułu wykonawczego, a więc istnienie klauzuli wykonalności nadanej tytułowi egzekucyjnemu. Oznaczałoby to, że jeżeli tytuł wykonawczy nie istnieje, powództwo o pozbawienie go wykonalności jest oczywiście bezprzedmiotowe.

Z uwagi na to, że jak stwierdzono wyżej, podstawą egzekucji może być tytuł wykonawczy jeszcze przed uprawomocnieniem się postanowienia sądu o nadaniu klauzuli wykonalności, powództwo przeciwegzekucyjne może być wytoczone także jeszcze przed prawomocnym zakończeniem postępowania klauzulowego.

Z chwilą prawomocnej odmowy nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, przestaje istnieć tytuł wykonawczy zaskarżony w postępowaniu opozycyjnym a zatem odpada przesłanka materialnoprawna powództwa opozycyjnego. Ponieważ – zgodnie z art. 316 §1 k.p.c.– zasadność powództwa przeciwegzekucyjnego sąd ocenia według stanu rzeczy z chwili orzekania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 1976r. III CZP 18/76, OSNCP 1976/9/195), musi uwzględnić przy wydawaniu końcowego orzeczenia odpadnięcie podstawowej przesłanki materialnoprawnej powództwa jaką jest istnienie tytułu wykonawczego.(tak Sąd Najwyższy w wyroku z 28 stycznia 2010 roku w sprawie sygn. akt I CSK 211/09).

Bez względu więc na możliwość zakwestionowania tego poglądu należy przyjąć, że w niniejszej sprawie nie zaistniała podstawa prawna do wytoczenia powództwa opozycyjnego. Jednakże ten zarzut nie mógł doprowadzić do zmiany wyroku Sadu Rejonowego, skoro Sad ten dokonywał tylko hipotetycznie rozważań prawnych w zakresie powództwa przeciwegzekucyjnego.

Kolejne zarzuty dotyczyły, zdaniem apelującego, naruszenia prawa materialnego, a szczególnie art. 499 k.c. w zw. z art. 61 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez ich niezastosowanie polegające na pominięciu konstytutywnego charakteru jednostronnego oświadczenia powódki z dnia 29 września 2017 roku o potrąceniu wzajemnych wymagalnych wierzytelności stron wobec obiektywnego charakteru ziszczenia się skutku w postaci umorzenia wierzytelności z punktu widzenia pewności obrotu prawnego.

Zarzut ten nie odnosi się do istotnych ustaleń Sadu Rejonowego, które zostały uznane za prawidłowe a nawet w przeważającym zakresie bezspornym między stronami.

Trzeba więc przypomnieć, że powódka rzeczywiście wniosła pozew w sprawie XI P 655/14 w którym żądała min. przywrócenia do pracy i zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Jednakże Sąd Rejonowy w tej sprawie zasądził tylko odszkodowanie i oddalił powództwo w zakresie przywrócenia do pracy jak i wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Powódka zgodziła się z orzeczeniem o braku zasadności zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy skoro w apelacji od tego wyroku zaskarżyła go „w części dotyczącej zasądzenia odszkodowania” zamiast przywrócenia do pracy. Okoliczność ta wynika nie tylko z zarzutów apelacji ale także z jej wniosków, w których brak jest żądania zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. (k.238 zał. akt). Skoro pozwany nie uznał tej wierzytelności i jej żądanie zostało prawomocnie oddalone to powódka nie może dowodnie dokonywać „potrącenia” skoro zaniedbała w postępowaniu sądowym prawa do żądania tego wierzytelności. Podsumowując, w chwili składania oświadczeń woli o potrąceniu w kilka lat po prawomocnym wyroku oddalającym prawo do wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, musi pozostać bezskuteczne.

Potrącenie wierzytelności jest uregulowane w Kodeksie cywilnym (art.498 k.c.), który zawiera warunki jego dokonania. Tak więc, aby dokonać potrącenia dwie osoby muszą być wobec siebie jednocześnie dłużnikami

i wierzycielami. Każda z tych osób może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu tych wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Niezależnie od powyższych uwag warto wskazać, że fakt nieuwzględnienia zarzutu potrącenia nie stoi na przeszkodzie w wytoczeniu odrębnego procesu o taką należność, czy ich potrąceniu po zakończeniu sprawy i uzyskaniu prawomocnego rozstrzygnięcia. Skoro więc powódka uważa, że posiada wierzytelność której zarzut potrącenia w procesie nie został uwzględniony jak i nie zostało uwzględnione oświadczenie w tym zakresie przez pozwanego to może wystąpić z tym roszczeniem w odrębnym procesie. Bowiem nie każde żądanie strony stanowi rzeczywista wierzytelność którą można przedstawić do potrącenia. W ocenie Sadu Okręgowego, nadzień zakończenia rozprawy powódce nie przysługiwała wierzytelność z tytułu wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, skoro jej roszczenie w tym zakresie zostało prawomocnie oddalone wyrokiem sądowym.

Dlatego również niezasadny jest zarzut z art. 498 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez jego niezastosowanie i nie ustalenie przez Sąd I instancji czy zdarzenie powodujące wygaśnięcie wzajemnych wymagalnych wierzytelności stron (kompensacje) - oświadczenie powódki z dnia 29 września 2017 roku - wywołało skutek materialnoprawny w postaci umorzenia wzajemnych wymagalnych wierzytelności stron do wysokości (niższej) wierzytelności przedstawionej przez powódkę do potrącenia. Wcześniejsze uwagi prowadzą do wniosku, że Sąd I instancji, wbrew sugestii powódki, nie doprowadził do nierozpoznania istoty sprawy. Sad Rejonowy rozpoznał żądanie powódki szczególnie pod kątem kolejnego zarzutu z art. 189 k.p.c. poprzez niesłuszne jego niezastosowanie pomimo spełnienia przesłanek z tego przepisu tj. istnienia po stronie powódki interesu prawnego (immanentnie związanego z treścią żądania co do ustalenia tego, że nie jest dłużnikiem pozwanego).

W ocenie Sadu okręgowego powództwo o ustalenie nieistnienia wierzytelności nie wskazuje na istnienie obiektywnego interesu prawnego w wytoczeniu tego powództwa. Pomijając całą argumentację prawną Sądu Rejonowego wraz z przytoczonym orzecnictwem sądowym, z którym Sąd II instancji się zgadza, należy wyjaśnić, że powództwo o ustalenie prawa lub stosunku prawnego może być wytoczone tylko wtedy gdy stronie nie przysługują inne środki prawne które bezpośrednio zmierzają do zaspokojenia roszczeń strony. Interes prawny musi być wykazany, szczególnie gdy stronę reprezentuje fachowy pełnomocnik. Oznacza to, że powoływanie się na „istotę żądania” jest zupełnie niewystarczające i nie czyni zadość żądaniu wykazania interesu prawnego.

Interes prawny, jako przesłanka merytoryczna powództwa o ustalenie stosunku prawnego lub prawa, decyduje o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda, że wymieniony w powództwie stosunek prawny lub prawo istnieje bądź nie istnieje. Wykazanie zatem prawdziwości twierdzeń powoda o tym, że dany stosunek prawny lub prawo rzeczywiście istnieje/nie istnieje, jest dopiero kolejną, drugą przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie. (tak SA w Łodzi w wyroku z dnia 28 lutego 2018 roku w spr. I ACa 833/17).

Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest kategorią obiektywną i występuje on wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, a jednocześnie interes ten nie podlega ochronie w drodze innego środka. (tak SA w Warszawie w wyroku z dnia 9 lutego 2018 roku w spr. I ACa 1861/16).

Powództwo z art. 189 k.p.c. musi być celowe, ma bowiem spełniać realną funkcję prawną, a wydane na tej podstawie orzeczenie winno skutkować określeniem w sposób jednoznaczny sytuacji prawnej stron. Nie można zakwestionować interesu prawnego w żądaniu ustalenia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma ono znaczenie zarówno dla obecnych, jak i przyszłych możliwych, ale obiektywnie prawdopodobnych stosunków prawnych i praw, czy sytuacji prawnej podmiotu występującego z żądaniem. Natomiast o braku takiego interesu można mówić zarówno wówczas, gdy powód nie ma jakiegokolwiek potrzeby ustalenia prawa lub stosunku prawnego, jak również wtedy, gdy może on osiągnąć w pełni ochronę swych praw w sposób prostszy i łatwiejszy np. w procesie o świadczenie albo ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego. (wyrok SA w Białymstoku z 2 lutego 2018 roku w spr. I ACa 724/17).\

Przykładowo wskazane poglądy innych sądów pozwalają uznać, że powódka nie wykazała interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieistnienia wierzytelności skoro wytoczyła je dopiero gdy okazało się, że, co najmniej, od 6 marca 2015 roku prawomocnie oddalono jej żądanie o zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Tracąc roszczenie powódka starała się je „odzyskać” inną drogą czyli poprzez powództwo ustalające z art. 189 k.p.c. Brak wykazania interesu prawnego występuje więc nie tylko z powodu braku roszczenia które można dochodzić skutecznie przed sadem ale także z powodu tego, że wierzytelność o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy może dochodzić bezpośrednio w procesie jak to wcześniej uczyniła. Jak Sad Okręgowy wyżej wskazał, powódka może ponownie spróbować dochodzić sądownie tej wierzytelności jeżeli uważa, że ma jeszcze prawo do tego roszczenia. Natomiast niedopuszczalne jest „obchodzenie” sytuacji prawnej powódki poprzez składanie żądań w formie powództwa ustalającego z art. 189 k.p.c. żądając jednocześnie potrącenia wierzytelności która powódce nie przysługuje na dzień zamknięcia rozprawy apelacyjnej w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Dlatego strony postępowania nie mogą ograniczyć się do zarzutów, że, w jego ocenie, przeciwnik procesowy nie udowodnił jakiejś okoliczności, ale muszą wykazać, że przeciwnika obciążał ciężar dowodowy. W niniejszej sprawie powódka nie sprostowała wymogom wynikającym z art. 6 k.c. w związku z art. 233 k.p.c. Bowiem nie udowodniła, że posiada wierzytelność nadającą się do potrącenia. Uznana orzeczeniem sądowym lub uznaniem przez stronę przeciwną.

W konsekwencji zarzuty zawarte w apelacji, nawet jeżeli częściowo były uzasadnione, nie mogły zmienić odpowiadającemu prawu wyroku Sądu Rejonowego. O czy orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.

Natomiast o kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, zasądzając obowiązek ich zwrotu od powódki jako strony przegranej na rzecz wygranej strony pozwanej. Koszty te stanowiły wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt. 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 20 oraz w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (tj. Dz. U. z 2018 roku, poz. 265, ze zm.).

Przewodniczący: Sędziowie:

Z: odpis doręczyć pełnomocnikowi powódki.